

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

Jen Edgren
Tel: 010-698 11 56
jen.edgren
@naturvardsverket.se

BESLUT
2026-02-25

Ärendenummer
NV-25-058656

Storkprojektet
Naturskyddsföreningen i Skåne
Info@storkprojektet.se
ola.olsson@biol.lu.se

Undantag för utsättning av vit stork

Beslut

Naturvårdsverket beslutar att Storkprojektet med Naturskyddsföreningen i Skåne (organisationsnummer 845000-4174) som huvudman får eller får låta;

- frisläppa vita storkar (*Ciconia ciconia*) i områden inom Skåne län, som bedöms lämpliga för arten.

Undantaget gäller från beslutsdatum till och med den 31 december 2028.

Villkor

- Utsättning av vit stork får ske under förutsättning att fåglarna inte orsakar risk för spridning av smittsamma sjukdomar.
- Fåglar som frisläppas ska hållas, födas upp och sättas ut på sådant sätt och på sådana platser som ger dem förutsättningar för ett liv i det vilda.
- Fåglar som frisläpps ska vara ringmärkta.
- Utsättningsplatser ska fastställas i samverkan med berörd länsstyrelse, markägare och i förekommande fall jakträttshavare.
- Utsättning ska så långt som det är möjligt undvikas i närheten av dammar/våtmarker som har hotade och känsliga arter av groddjur som till exempel långbensgroda och grönnäckpadda.
- Verksamheten ska bedrivas på ett sådant sätt att storkarna och annat vilt inte utsätts för onödigt lidande.
- Verksamheten ska ske med hänsyn till såväl annat vilt som människor.
- Berörda markägare och i förekommande fall jakträttshavare ska ha lämnat sitt medgivande innan utsättning av vit stork får ske.
- Berörd länsstyrelse och region vid Polismyndigheten ska ha underrättats om utsättningen innan den påbörjas.
- Utsättning får inte ske inom skyddade områden eller andra områden med särskilda bestämmelser utan att berörda myndigheter lämnat erforderliga tillstånd eller undantag.
- En kopia på detta tillstånd samt medgivandet från projektet ska medföras vid all verksamhet som bedrivs med stöd av detta beslut.

- **Senast den 31 december 2026, den 31 december 2027 och den 31 december 2028** ska en skriftlig redogörelse för året skickas till Naturvårdsverket. Redogörelsen ska bland annat inkludera;
 - hur många individer som frisläppts respektive år,
 - var fåglarna satts ut respektive år,
 - var de för året utsatta fåglarna kommer från för hägn och vad de har för ursprung,
 - uppföljning och analys av hur årets utsatta storkar har klarat sig i det vilda respektive år,
 - antal häckande fria par och antal häckande par i hägn respektive år,
 - det respektive årets häckningsframgång i den fria populationen och i hägn,
 - antal ungar och vuxna som flyttar respektive år,
 - för respektive år antal storkar som återvänt och som häckar samt antal nya vilda individer som har tillkommit,
 - effekterna av tidigare utsättningar,
 - vilken samverkan som skett
 - samt övrig information som kan vara viktig för Naturvårdsverket att ta del av.

Redogörelsen, märkt med detta besluts diarienummer, skickas till registrator@naturvardsverket.se.

Detta beslut kommer att delges med så kallad kungörelsedelgivning.

Vi kommer att publicera beslutet på vår webbplats www.naturvardsverket.se.

Bakgrund

Storkprojektet har ansökt om att fortsatt få sätta ut vit stork i Skåne län (senaste beslutet har diarienummer: NV-08293-24). Till ansökan har bifogats projektets utsättningsprogram och utvecklingsplan för 2025-2029.

Av ansökan, utsättningsprogrammet, föregående års återrapporeringar och utvecklingsplanen framgår bland annat att;

Storkprojektet i Skåne bedriver uppfödning och utsättning av vit stork sedan 1989. Verksamheten är ett samarbete mellan Naturskyddsföreningen i Skåne och Skånes Ornitologiska Förening i projektform. Målsättningen är att återfå vit stork som en häckande och flyttande svensk fågelart. Omfattningen har vuxit över tid och för närvarande finns cirka 100 storkar i hägnen. När det gäller antalet par som krävs för en stabil svensk stam av häckande och flyttande vita storkar är det flera faktorer som spelar in. Stammen bör vara stor nog för att klara så kallade ”störningsår” då populationen kan minska kraftigt mellan ett år och nästa. En lämplig populationsstorlek ligger troligen närmare 100 häckande par. Det är också en populationsstorlek som projektet bedömer som rimlig att uppnå med utgångspunkt från befintlig habitatkvalitet och habitatrestaurering under de kommande åren. Storkprojektet kan också bedömas som omöjligt och därför avslutas. Detta bör kunna bli aktuellt om återvändandegraden inte stiger väsentligt över 10 % per årskull inom ett antal år. Projektet avser att noga följa upp utvecklingen avseende återvändande storkar och de övriga hoten som beskrivs i riskanalysen och vara beredda på olika utfall. Storkprojektets arbete löper i etapper om fem år. En utvecklingsplan upprättas för var femårsperiod och i slutet av tidsperioden görs en större utvärdering av resultaten. Utvecklingsplanen för 2020-

2024 förlängdes till och med 30 juni 2025 då den nya planen för 2025-2029 var på plats. Utvecklingsplanerna följer bland annat upp föregående perioder, analyserar nuläget, presenterar åtgärder, metoder och mål under perioden. Storkprojektet utvärderar verksamheten årligen. Genomförda åtgärder beskrivs tillsammans med antal häckande fria par och par i hägn, häckningsframgång i den fria populationen och i hägn, antal ungar och vuxna som flyttar, antal som återvänder och som häckar samt antal nya vilda individer som tillkommer. Aspekter som häckningsframgång, flyttning, återvändande storkar och habitatkvalitet följs också upp och studeras kontinuerligt av forskare på Biologiska institutionen, Lunds universitet. Lunds universitets habitatanalys ligger till grund för mycket av projektets arbete. Alla svenska storkungar ringmärks, både de som kläcks i hägn och de som kläcks i naturen. Det senaste decenniet har den absoluta merparten av ungarna flyttat söderut. Av återrapporteringarna framgår en ökning av fritt häckande par fram till 2020 då 80 par storkar häckade i det fria. Efterföljande år har antalet fritt häckande par dock minskat och 2023 sågs 55 par häcka i det fria. Då de senaste återrapporteringarna visar att antalet häckande par i det fria minskat de senaste fyra åren, begärde Naturvårdsverket 2025 vissa kompletteringar. Projektet angav att högpatoget fågelinfluensa kan vara en viktig faktor i sammanhanget. En del av minskningen beror även på störningar etc. på några av de stabila häckningsplatserna. Trots ovanstående faktorer tror projektet än så länge att minskningen bara är en tillfällig nedgång. Trenden har i flera årtionden innan varit positiv. Sedan 2011 har projektet varje år satt ut mellan 37 och 125 hägnuppfödda ungfåglar under sommaren. Totalt rör det sig om över 1200 ungstorkar som släppts på högsomrarna under dessa 16 år. Totalt har 175 av de utsatta ungarna återvänt till Sverige efter flyttning genom åren och 113 av dessa etablerat sig som häckande fåglar i den svenska populationen. Under de senaste ca 10 åren har uppskattningsvis 44 utländska vilda storkar kommit till de skånska storkarnas häckningsplatser. Av dessa har 30 etablerat sig och häckat i den svenska populationen, antingen tillsammans med projektstorkar eller i helt vilda par.

Utöver uppfödning och utsättning av storkar så arbetar projektet med att se till att det finns tillräckligt med boplatser i lämpliga områden. Projektet har bidragit bland annat med markägarkontakter, kunskapsspridning och information om våtmarker i allmänhet och storkens livsmiljö i synnerhet. Närhelst tillfälle ges bistår Storkprojektet aktörer som planerar naturvårdsåtgärder med rådgivning för att dessa åtgärder ska ge maximal nytta för storkarna. Tillsammans med länsstyrelsen har projektet även tagit fram en folder som riktar sig till markägare som vill förbättra för storkar på sin mark.

Yttrande från Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Skåne län har meddelat att de är av samma uppfattning som vid föregående års yttrande och har inget att erinra mot ansökan om att få släppa ut vit stork. Av föregående års yttrande framkommer i huvudsak följande;

De tre senaste årens vikande siffror, och de stigande siffrorna de tre åren innan, visar på den stora variansen men går inte att dra slutsatser ifrån om långsiktiga trender. Vissa år kommer alltid vara dåliga år, så som störningsår. I Schleswig-Holstein halverades antalet häckande par 2004 jämfört med året innan på grund av dålig väderlek nere i Medelhavsområdet. Med liknande scenarion i åtanke känns inte den numerär man vill nå upp till vara i överkant. Antalet individer man vill sätta ut måste också ses utifrån att naturlig invandring, av storkar utan koppling till Storkprojektet, nästan inte förkommer. Från storkprojektet är man medveten om

den svåra balansgången mellan för få eller för många storkar i en och samma häckningsmiljö. Arten vill häcka i grupp men framgången i antal överlevande ungar minskar när antalet par blir alltför många. Man behöver därför hela tiden utvärdera var utsläppshägnen placeras, i förhållande till i första hand tillgången på våtmarker. Länsstyrelsen tar vid tillståndsprövningen av utsläppshägn hänsyn till hur utsläpp av och framtida häckning av storkar påverkar bevarandestatus för andra djur och växter i området.

Restaurering/nyanläggning av våtmarker samt återvätning av marker är pågående arbeten, som för tillfället har politiskt stöd. Med tanke på variationen mellan åren i häckningsframgång, samt den framtida utvecklingen i landskapet på våtmarksområdet, finns det alltså anledning att låta Storkprojektet att fortgå.

Länsstyrelsen rekommenderar att Storkprojektet håller sig ajour med vilka våtmarksprojekt som är på gång, via kontakt med Länsstyrelsens Fiske- och restaureringsenhet. Samtidigt bör det ta några år från realiseringen av sådana projekt tills att de når sitt optimum som födosökslokaler så det är främst för framtida planering.

Skäl

Aktuella bestämmelser

Enligt 41 § jaktförordningen (1987:259) är det inte tillåtet att sätta ut vilt i frihet. Enligt samma paragraf andra stycket får Naturvårdsverket i det enskilda fallet besluta om undantag från detta förbud.

Av förarbetena till jaktlagen (prop. 1986/87:58, s 21 och 68) framgår att utsättning av vilt är en sådan åtgärd som kan vidtas i viltvårdande syfte. Vidare framgår av förarbetena att målet för viltvården bör vara att bevara de arter som tillhör landets viltbestånd och främja en lämplig utveckling av viltstammarna med hänsyn tagen till allmänna och särskilda intressen.

Kungörelsedelgivning av beslutet får ske om en obestämd krets ska delges, vilket framgår av 49 § i delgivningslagen (2010:1932).

Naturvårdsverket bedömning

Undantag från förbudet att vilt inte får sättas ut i frihet

Utsättning av vilt är som huvudregel förbjudet och undantag från förbudet ska enligt Naturvårdsverket meddelas restriktivt. Av Naturvårdsverkets riktlinjer från 2008 om utsättning av vilda växt- och djurarter i naturen (Dnr 401-3708-08 NI) framgår att utsättningsinsatser med syftet att förstärka populationer ska vara väl underbyggda, förankrade och ha en god möjlighet att lyckas. För vetenskaplig bedömning och kvalitetssäkring av åtgärder är det viktigt att samarbete eller samråd sker med sakkunniga experter på universitet och högskolor.

Innan undantag medges gör Naturvårdsverket en samlad bedömning av ovanstående samt följande kriterier:

- om utsättningen är en åtgärd med viltvårdande syfte,
- om arten förekommer eller har förekommit naturligt inom aktuell område tidigare,
- utsikten för arten/individerna att klara sig i det vilda,
- möjligheten för arten att inom rimlig tid återetablera sig i området,
- om orsaken till artens försvinnande eller minskning är känd och i sådana fall åtgärdad, samt

- om det finns ett nationellt åtgärdsprogram för arten, där utsättning pekas ut som en åtgärd.

Viltvårdande syfte och förekomst

Vit stork har tidigare förekommit naturligt i Skåne län, men klassades som nationellt utdöd under många år. Syftet med verksamheten är att återskapa en naturligt häckande stam av vit stork i Skåne. Det föreligger därför ett viltvårdande syfte.

Utsikten för arten/individerna att klara sig i det vilda och möjligheten för arten att inom rimlig tid återetablera sig i området

Tidigare var det ett problem att många av de utsatta ungfågeln stannade kvar istället för att följa ett naturligt beteende och flytta söderut vintertid. Efter att projektet ändrat inriktning 2010 har dock majoriteten av de utsläppta fåglarna flyttat. De erfarenheter som finns inom Storkprojektet visar att arten har återetablerat sig och att antalet fritt häckande par har ökat fram till 2020. Trots att antalet fritt häckande par har minskat de senaste åren anser Naturvårdsverket att projektet fortsatt ska medges undantag för utsättning. Detta då länsstyrelsen bedömer att det är svårt att dra slutsatser om långsiktiga trender utifrån en endast treårig nedgång. Projektet följer upp hur de utsatta individerna klarar sig i det vilda och arbetar med att återskapa livsmiljöer samt boplatser. Projektet arbetar efter en habitatmodell framtagen av Lunds universitet. Med modellen som stöd kan projektet identifiera utsättningsområden av lämplig habitatkvalitet.

Orsaken till artens nedgång är känd och i sådana fall åtgärdad

Orsaken till artens primära försvinnande är känd och projektet arbetar parallellt med andra åtgärder för att återskapa livsmiljöer.

Nationellt åtgärdsprogram för arten

Det finns inte ett nationellt åtgärdsprogram för arten. Arten är enligt den svenska rödlistan 2020 klassad som Starkt hotad (EN).

Vetenskaplig bedömning, kvalitetssäkring och förankring

Projektet samarbetar med forskare på Lunds universitet, vars habitatanalys ligger till grund för projektets arbete. Projektet samverkar vidare med flera aktörer så som markägare, kommuner, biosfärsområden och länsstyrelsen.

Sammantagen bedömning

Trots att ett nationellt åtgärdsprogram saknas för arten anser Naturvårdsverket ändå att det finns tillräckliga belägg för att bifalla ansökan ytterligare en period. Arten klassas som Starkt hotad (EN), orsaken till artens primära försvinnande är känd och projektet arbetar parallellt med andra åtgärder för att återskapa livsmiljöer. Projektet samverkar med universitet för vetenskaplig bedömning samt andra aktörer för förankring och habitatrestaurering. Vidare tillstyrker Länsstyrelsen i Skåne län vidare utsättning av vit stork. Naturvårdsverket bedömer att beslutet behöver förenas med vissa villkor så som att de årliga rapporteringarna utvecklas för att möta Naturvårdsverkets nyligen framtagna inriktning för utsättningar.

Övrigt

Detta tillstånd fråntar er inte ansvar att inhämta andra nödvändiga tillstånd eller dispenser som kan komma att krävas för att få genomföra verksamheten. Sådana

tillstånd kan, utöver dispens för verksamhet i skyddade områden vara t.ex. tillstånd för hållande av vilt i hägn och dispens från artskyddsförordningen. Vidare erinrar Naturvårdsverket om att fångst av frilevande vita storkar kräver beslut om jakt.

Detta beslut har fattats av tf enhetschef Hanna Ek. Vilthandläggaren Jen Edgren har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även medverkat artskyddshandläggaren Britt Forsén.

Hanna Ek

Jen Edgren

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Upplysning om hur man överklagar, se bilaga.

Kopia till:

Länsstyrelsen i Skåne län

Jordbruksverket

Polismyndigheten, region syd

Naturhistoriska riksmuseet

Statens veterinärmedicinska anstalt

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till förvaltningsrätten.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.